

Концепції smart міста та smart-рішень впроваджують і в малих містах, адже «розумне» місто спрямоване на те, щоб покращити, в першу чергу, життя громадян, які проживають у цьому місті.

Отже, проблема розвитку smart міста в Україні є актуальною, адже це допомагає нам спростити наше життя, зробити його більш комфортним та модернізованим, проте дещо незрозумілим залишається принцип, за яким обираються міста, які планують зробити «розумними». На нашу думку, необхідним є залучення до даної концепції якнайбільшої кількості міст, адже «розумні» міста вже розвиваються і досягли високих результатів.

Література

1. Giffinger R. Smart Cities - Ranking of European Medium-Size Cities [Electronic resource] / R. Giffinger, C.Fertcher, H. Kramar et al. // Final Report. October, 2007. - Access mode : http://www.smart-cities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf.

2. Business dictionary [Electronic resource]. - Access mode : <http://www.businessdictionary.com/definition/smart-city.html#ixzz2rujyIJ>

3. Barcelona, 8th «Smart City» in Europe and First in Spain. Retrieved from Barcelona-Catalonia Project. 2012 [Electronic resource]. - Access mode : <http://barcelonacatalonia.cat/b/?p=4353&lang=en>.

4. Delo.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://delo.ua/ukraine/kak-za-god-kiev-stal-smart-city-325915/> – Как за год Киев стал Smart City.

УДК 005.412:[640,412:640.432:338.48](043.2)

МОЛНАР-БАБЛЯ Д.І., ЧИСОГОРСЬКА О.А.
Мукачівський державний університет

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

Розвиток ресторанних закладів в сучасних умовах ринкової економіки – складний та багатогранний процес. Конкурентоспроможність – одна із головних цілей, яку необхідно досягти для забезпечення рентабельності підприємства та уникнення зниження ефективності і, як наслідок, економічних втрат.

Найчастіше в зону ризику потрапляють невеликі, «одиночні» заклади ресторанного господарства – кафе, кав'ярні, пекарні, кондитерські, тощо. Така ситуація зумовлена низкою чинників [1]:

- низький попит – висока конкуренція;
- відсутність стратегії розвитку та управління;
- неефективне управління;
- низький рівень фінансового контролю за витратами;
- відсутність або нестача досвіду ведення бізнесу в даній сфері;
- уникнення значних витрат керівництвом;
- низький рівень інновацій.

Слід зазначити, що значна частка власників малих закладів ресторанної сфери котрі знаходяться в порівняно нормальному, стабільному середовищі не мотивовані на розширення власного бізнесу та працюють в заданих умовах до

моменту коли постає основний вибір: розвивати дане підприємство створюючи новий, унікальний продукт котрий зацікавить відвідувача чи урізати витрати під тиском конкурентів і загрозою втратити значну частку на ринку.

Одним із способів на шляху до підвищення конкурентоспроможності є розробка стратегії розвитку підприємства. Основний напрям стратегічного розвитку закладів громадського харчування - зростання ролі концепції як першочергового чинника при організації і забезпеченні функціонування сучасного ресторанного господарства в галузі індустрії гостинності, а також використання інноваційних технологій на підприємствах даного спрямування з метою підвищення ефективності основних показників, рентабельності запропонованих послуг та просування закладу на конкурентному ринку.

Стратегія розвитку нерозривно пов'язана із організацією стратегічного управління. Стратегічне управління – це реалізація концепції завдяки поєднанню цільового та інтегрального методів управління ресторанним комплексом. Такий підхід, при його правильній організації, дає можливість закладу орієнтуватись на виконання довгострокових цілей застосовуючи всі наявні ресурси та потенціал з максимальною вигодою, що у свою чергу надає підприємству низку конкурентних переваг.

Однією із основних вимог, яким повинні відповідати конкурентні переваги є такий показник як унікальність надаваної послуги порівняно з конкуруючим підприємством, яку неможливо або складно копіювати чи імітувати [2]. Існує велика кількість можливостей, що забезпечують надання унікальних послуг одним із яких є впровадження інноваційних технологій в процес обслуговування.

Інновації у сфері послуг можуть бути нові концепції сервісу, нові канали зв'язку з споживачами, нові системи розподілу й технологічні рішення [3].

Розробка інноваційних технологій, впровадження їх на підприємство з метою захоплення та утримання більшої частки ринку має світовий характер. Лідерами інноваційного напрямку розвитку в сегменті ресторанного бізнесу є такі загальновідомі міста як Лондон, Нью-Йорк, Сідней. У 2018 році Україна посіла 43 місце у Глобальному індексі інновацій [4].

До інновацій можна віднести певні нововведення, які вперше використовуються закладом та приносять економічну перевагу в порівнянні з існуючими конкурентами. До інновацій, які використовують в ресторанных закладах можна віднести наступні: продуктові, технологічні, організаційні, інновації в обслуговуванні та наданні послуг, соціальні (кадрові), тощо [4].

Основними перевагами використання інноваційних технологій закладами ресторанного господарства є:

- отримання конкурентної переваги;
- ріст попиту споживачів на послуги закладу;
- забезпечення престижу ресторанного підприємства;
- поліпшення результатів діяльності.

Загалом можна сказати що незалежно від розміру, підприємство потребує детального аналізу та впровадження нових стратегій постійного інноваційного розвитку. Це допоможе закладу «не стояти на місці», залучати більшу кількість

нових клієнтів, укріпити позиції на ринку, збільшуючи його частку на ньому, отримати конкуренту перевагу, тощо.

Література

1. Богач Ю. Роль та проблеми малого підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/27935>

2. Малюга Л. М. Формування конкурентоспроможності підприємств готельного господарства / Л. М. Малюга // Економіка і суспільство. – 2016. – №5. – С. 218 –219.

3. Давидова О. Ю. Удосконалення діяльності підприємств індустрії гостинності в умовах їх інноваційно-технологічного розвитку / О. Ю. Давидова // Економіка та підприємництво. – 2017. – №3. – С. 243.

4. Гросул В. А. Інноваційні технології оновлення бізнес-моделі підприємства ресторанного господарства / В. А. Гросул, О. Є. Чатченко. // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – №27. – С. 39 – 40.

УДК 338.48:378

ПАПП В.В., БОШОТА Н.В.
Мукачівський державний університет

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Туризм є однією з найбільш динамічно розвиваючих галузей світової економіки. І хоча в різних країнах і регіонах частка цього сектора в структурі економіки сильно відрізняється, на сучасному етапі індустрія туризму розглядається як пріоритет соціально-економічного розвитку територій. Доходи від туристичного бізнесу нерідко визначають економіку регіонів і навіть держав, в результаті чого цей вид економічної діяльності стає галуззю спеціалізації.

Об'єкт турбізнесу може володіти рядом конкурентних переваг, включаючи вигідне географічне положення, достатні фінансові ресурси, унікальні природні ресурси, оригінальний дизайн інтер'єру та ін. Однак якщо клієнти зіткнуться з непрофесіоналізмом чи недобррозичливі відносини персоналу, то в наступний раз виберуть іншу компанію. Таким чином, в кінцевому підсумку успіх бізнесу залежить від людського фактора або іншими словами якості трудових ресурсів і ефективності управління ними.

Якість людських ресурсів організації включає в себе такі поняття як професійні і особистісні компетенції фахівця. Вони формуються в процесі навчання і подальшого розвитку персоналу. Існує думка, що для сектора послуг, до якого належить індустрія туризму, пріоритетне значення мають особистісні компетенції.

Не секрет, що вищу освіту часто критикують за абстрактність, відірваність від реальних умов професійної діяльності, недостатній рівень практичних компетенцій випускників. Менеджери з персоналу туристських компаній відзначають, що випускники вузів володіють непоганою теоретичною базою, але не мають навіть загального уявлення про внутрішні бізнес-процеси [1, с. 78]. У більшості випадків молодих фахівців доводиться доучувати в формі наставництва без відриву від виробництва, що знижує результативність діяльності персоналу, задіяного на навчанні нових співробітників. При цьому

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>